

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OLTAVIAN COEA.

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 2.799-1945

CUPRINSUL:

	Pag.
Octavian Goga: Cătră cãrtũrãrii noștri	3
Octavian C. Tãslãuanu: „Asociațiunea“	8
Dr. Ioan Lupaș: Puterea cuvintului	10
Cãntec	12
Unchiașul: Scrisoare cãtrã un țãran	13
Ion Bratu: Mãi marii noștri (V. Alexandri)	14
Sãteanul: Sã lucrãm mãi cu minte	16
Miorișa, poezie de V. Alexandri	18
Chipurile noastre	19
Știri	20
Rãspunsuri	20
Chipuri: „Casa naționalã“ și „V. Alexandri“.	

Cetitorilor.

Pe toți, cãrora le ajunge în mîni aceastã foaie rugãm sã o ceteascã și dacã o socot de potrivitã trebuințelor țãrãnimii sã o rãspîndeascã între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare sãptãminal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an . . . . . 4 cor.

Pe jumãtate de an . . . . . 2 „

Pe trei luni . . . . . 1 „

Banii sã se trimitã la Administrația revistei „Țara noastrã“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cãrturarii noștri, mãi ales cel în atingere apropiatã cu țãrãnimea — preoții și învățătorii — sînt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sînt în legãturã cu trebile țãrãnimii. Iudeosebi primim bucuros articole cu povește economice, — precum și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sînt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca sã nu fim siliți a supune schimbãrii în redacție articolele.

Pentru articolele bune dãm și o cuvenitã rãsplatã bãneascã.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: Pe un an . . . . . 4 cor. Pe o jumătate de an 2 „ Pe trei luni . . . . . 1 „ Pentru România . . . 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA.	Redacția și admini- stratia : Sibiu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	---	--

CĂTRĂ CĂRTURARIÎ NOȘTRI.

Din întreagă povestea neamului nostru se deslușește un mare și puternic adevăr: n'am fost neam de cetate, am fost totdeauna oameni de câmp și oameni de munte, săteni cari am asudat în munca petecului nostru de pământ. N'am avut orașe, n'am avut ziduri și turnuri de apărare. Au trăit și au murit ai noștri acolo în sătulețele dela poala munților. Acolo la plug ne-a ars soarele de veacuri și tot acolo am călcat potrivnicia vremilor și am apucat ziua de astăzi.

Adevărurile acestei povești nu se frîng. Tot cei vechi sîntem și astăzi. Numai fața lucrurilor e alta, temeiul e acelaș. Poleiul vremii ne-a adus cîte ceva nou, străin, — am primit multe și lucruri bune și lucruri slabe, dar în sufletul nostru au rămas aceleași îndemnuri, aceleași trebuințe.

Povața slovei a pătruns cu încetul și la noi. Din rîndurile oamenilor dela plug s'a ales cîte cineva care-a știut prețui bunătățile învățaturii, s'a lipsit de băiatul lui, i-a așezat merinde în desagi și l-a trimis la oraș să învețe carte... Așa s'au smuls unul cîte unul dela coarneau plugului toți oamenii noștri cu carte. Aceasta e povestea tuturor; întrebați și pe avocatul și pe protopopul.

Azi știutorii de carte s'au înmulțit. Au încăput în slujbe, s'au așezat la orașe. Și-au zidit case, și-au trimis

copiii la școală să-î facă domni și mai mari. Am început să avem o întreagă pătură de cărturari feciori și nepoți de țărani cu toții. Noi toți cari învîrtim condeiu astăzi avem un tată sau un moș care se poartă în opinii.

Acești cărturari sînt chemați să steie la cîrmă, să-și deie seamă de toate trebuințele vremilor schimbate și cu povața învățăturilor lor să deschidă drumuri prielnice bunăstării celor rămași acasă. Ei sînt datorii să steie astăzi în fruntea rîndurilor largi ale țărănimii noastre, să fie sămînătorii gîndurilor luminoase cari povățuiesc cărările mulțimii fără număr... Ei ar fi să fie ostașii meniți să sfarme întunerecul, — propoveduitorii cuvîntului înaintea celor lipsiți de norocul luminii...

Dacă vrem să ne judecăm pe noi, să ne pipăim slăbiciunile și să rostim judecată dreaptă, va trebui să mărturisim că aceste rînduri de cărturari n'au împlinit toate poruncile chemării lor. O ochire repede în jurul nostru ne lămurește această judecată.

Cărturarii noștri se despart tot mai mult în gîndurile ce poartă de îndemnurile obîrșii lor. Unii sînt cuprinși de-o sete a banului care nu prilejește nici odată ajutorul deaproapelui, alții văd în țărănime turma ascultătoare care are lipsă numai de poruncă, nu de povață, alții simt nevoia unei jertfe dar se trudesec fără pricepere. Așezămintele noastre cari au un rost cultural rămîn mai mult numai la împlinirea formelor fără duh și găsesc atît de rar în rostul lor o încopciare cu trebuințele firești ale țărănimii. Pentru luminarea acestor oameni dela sate se face prea puțin; cărturarii noștri se duc rar la sate, cînd se duc totdeauna cer, nu dau nimic; se folosesc mai mult de șerparul țaranului decît de mintea lui. Adunările noastre la cari se chiamă poporul sînt sterpe, căci împart sfaturi neînțelese; cuvîntările se spun în vorbe colțuroase de cari se poticnește limba țaranului; treptele amvonului sînt tot mai bătute de praf și hîrțiile cari vin dela cărturarii

noștri sînt scrise într'o limbă mai încurcată ca pe nemțește.

Trebuie să ne întoarcem de pe acest drum pe care nu ne pot întovărăși părinții noștri. Vremea noastră și toate împrejurările în cari trăim nu mai iartă două tabere: una de domni și una de prostime. Trebuie să fim umăr la umăr, să ne răzimăm unul pe altul ca să nu ne prăpădim. Cărturărimea să nu fie numai cinstită ci și înțeleasă de popor. Să ne dăm seamă, că numai o apropiere de sufletul acestor oameni dela sate poate fi temeiul mîncării noastre, că această mulțime trebuie crescută în povețele zilei de astăzi, dacă vrem să ne asculte și mîne. Să ne pătrundem de adevărul, că viitorul unui neam se razimă pe legătura sufletească dintre căpeteni și ostași. Să fim pe deplin lămuriți, că închiși între zidurile meseriei noastre orășenești, ieșind din slujbă odată pe an cu trenul pe două ceasuri la sat, ne înstrăinăm de păsurile țaranului, de gîndul și graiul lui. În acest chip ne clădim temeliile unei lumi ciudate de oameni fără rădăcinii sufletești în trecutul lor, cari dibuiesc și nu știu să aleagă nici cînd calea care duce la inima creștinilor dintre cari s'au ridicat. Astfel se deschide prăpastia largă între noi și țărani și glasul nostru răsună în pustie.

E vremea ca această tagmă de cărturari să simtă în sufletul ei acel răsunset al datoriei față de ai săi, acel îndemn frumos de a te apropia de ceata oropsiților din cari te-ai ridicat. Să ne apropiăm de sătenii și de nevoile lor; să ne apropiăm cu înțelegerea dreaptă a durerii lor și cu meșteșugul vorbeii în povața pe care-o spunem.

Să-i dăm carte țărănimii noastre; *carte înțeleasă*. Slova e zidul de apărare, pe care ni-la dat vremea nouă împotriva dușmanului. Dar o slova cu greșuri e o săgeată care a greșit drumul. Dacă judecăm drept, vedem că mai tot ce s'a scris pe seama țărănimii la noi — și la carte

și la gazetă — e o așezare de vorbe chinuite, din cari iese gătit înțelesul poveștii. Întreprinderile gazetărești, cari se îndreaptă spre casa țaranului, sînt învățate de nepricepuți, sau de negustorași mititei.

Să-i dăm țaranului o gazetă cuminte și cinstită. Aceasta e o mare și neapărată trebuință a vremii. O gazetă ridică punte între sufletele cărturarilor și ale țaranilor cari o slovenesc duminica pe genunchi. Din rîndurile unei gazete se deslușesc sfaturi și îndemnuri nouă, se trezesc aducerile aminte ale unui trecut care trebuie să trăiască în suflete, se desface glasul de povață al trebuințelor zilnice și se vestește chemarea la muncă în așteptarea zilelor de mîine.

Pătrunderea slovei cuminți pînă în toate unghiurile noastre, e o poruncă a vremii. Împlinirea acestei porunci e o datorie de cinste a tuturor acelor cari simt în sufletul lor amintirea gliei de unde au pornit la școală.

Noi toți știutorii de carte înfrățiți prin suflet și sînge cu soartea sătenilor necăjiți, noi să sămînăm grăuntele luminii la sate. Să împlinim acest gînd bun nu din meșteșug, ci din datorie. Să fie slova noastră povătuitoare o răsplată pentru acea merinde așezată de mîna muncită a părinților noștri în desagi care ne-au întovărășit la învățătură. Noi sîntem mutați numai cu trupul la orașe, dar amintirea cu farmecele ei și mintea cu cumpăna înțelegerii drepte, ne îndrumă la sate. La masa noastră de scris, cînd ni-se oprește pe o clipă condeiul în alergarea lui pe hîrtie, cînd trecem mîna ostenită pe frunte, gîndul ni-se desleagă de tot împrejurul nostru și se duce departe în tinda unei căsuțe albe. Acolo e cuibul vechiu al nostru. Acolo sînt cei mulți și necăjiți slujitorii fără plată ai cinstei. Acolo e sănătatea și vigoarea noastră, puterea de premenire nouă a rîndurilor de ostași slăbiți, și tot acolo e nădejdea vremilor viitoare.

Noi sîntem datorî să ne apropiem de acești oameni. Să le arătăm cărări nouă de trai și să le lămurim dreptul lor de oameni. Nu e o sarcină grea pentru cărturarii noștri această datorie. Noi toți trecuți prin școale avem o cărăruie deosebită a învățaturii câștigate.

Noi înțelegem nevoile lumii noastre. Noi știm ce dureri poartă, ce amărăciuni suferă, ce necazuri o sapă și ce nădejdi o mai țin în picioare. Ochiul noștri știu pătrunde în sărăcia caselor cu strașina de paie, căci sărăcia lor e sărăcia de care ne-am poticnit și noi în drumul nostru; noi știm desluși de acolo durerile și trebuințele. Noi avem și glasul jertfei și cel al milei în suflet; noi știm cinsti osteneala zilelor de plug, știm cîntecele și poveștile serilor de iarnă, cunoaștem greul dărilor, cunoaștem vorba de poruncă a scriitorășilor cu peana după ureche. Numai noi putem fi sfătuitoarii acestor oameni lipsiți de sfat, batjocoriți în întreagă viața lor de ceata mincinoșilor fără număr și despoiați de toți tilharii pămîntului.

În îndemnurile frățietății bune cu acești oameni năcăjiți e a se căuta rostul acestei gazete. Rîndurile ei vor fi povața țăranilor noștri și vor urmări trebuințele lor. Toți cărturarii noștri, cari simt în sufletul lor răsunetul datoriei ce cere împlinire, își vor spune cuvîntul pe această hîrtie, ale cărei foloase vor fi folosul așezămîntului nostru cultural. Se vor spune cuvinte drepte și se vor păzi hotarele cîstei. Se vor lăuda numai cei vrednici și vor fi loviți păcătoșii. Se va prețui munca și vor fi arătați cu degetul fanfaronii vorbeii goale.

În aceste îndrumări căutăm împlinirea gîndurilor noastre și chemăm într'ajutor pe cei chemați.

Octavian Goga.

„ASOCIAȚIUNEA“.

Vorba asta o înțilniți, cinstiți cetitori, pe fața cea dintîi a acestei foi. Mulți dintre DVoastră o vor rosti cu greu și mulți nu-î vor pricepe înțelesul.

Nouă, celora ce scriem la această foaie, ne-ar plăcea dacă pe fețele acestei hîrtii s'ar tipări numai vorbe de acelea, cari să fie înțelese și în cel din urmă bordeiu dela sate. Că noi n'am vrea să cuvîntăm norodului românesc într'o limbă păsă-rească, ci într'o limbă românească frumoasă și țesută din vorbe înțelese de toată puterea obștei dela sate.

Dar orî-cît de mare meșter al vorbeî ai fi, tot nu-ți poți po-trivi rostul gurii chiar pe înțelesul tuturor. Că noi Româniî sîntem mulți, împrăstieți în multe părți, și grăim, ce-i drept, cu toții ro-mînește, dar totuș: tot satul cu obiceiul lui și tot ținutul cu limba lui. Apoi unii, știți DVoastră, sîntem mai luminați, alții mai grei de cap. Așa că nu-î nici o mirare dacă pe fețele acestei gazete se vor găsi vorbe și lucruri, pe cari la întîia vedere, așa din-tr'odată nu le va pricepe tot omul. Dar le va învăța încetul cu încetul, cetindu-le mereu cu băgare de seamă.

Așa va trebui să Vă deprindeți, iubiți cetitori, și cu vorba «Asociațiune», a cărui înțeles mi-ar plăcea mie să vi-l tîlmăcesc în rîndurile de mai la vale.

Dacă vreți tocmai să știți, vorba «Asociațiunea» e o po-lecră, e numele unei tovărășii mari românești; am putea zice: a celei mai mari tovărășii românești din țara ungurească. Numele întreg al acestei tovărășii e lung și pe de-a'ntregul sună iac' așa: „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“.

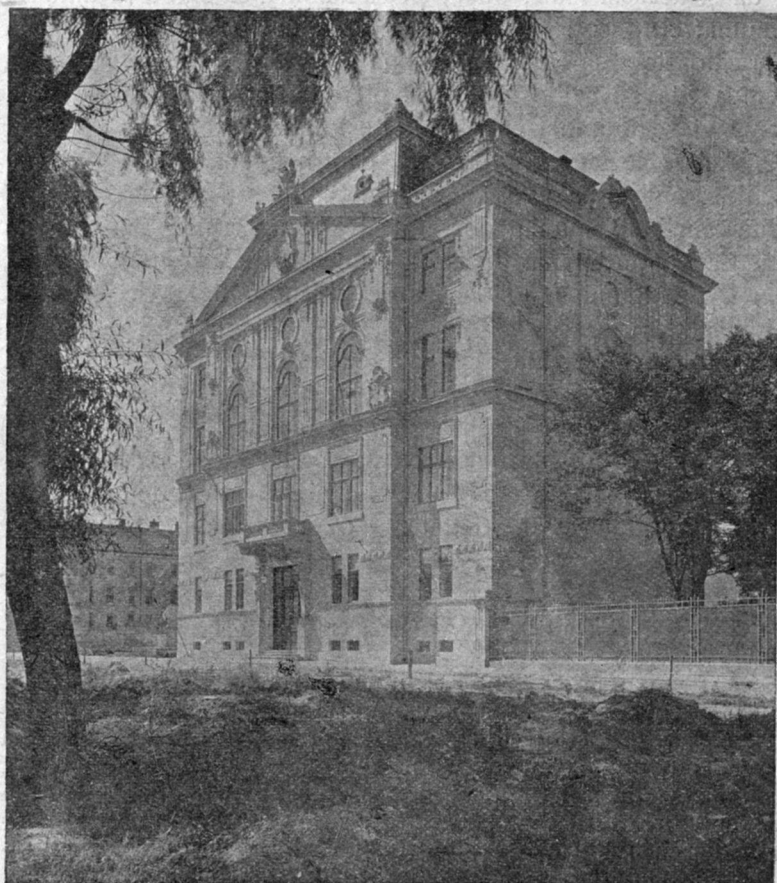
Să nu vă închipuiți, însă, că cei ce fac parte din această tovărășie se îmbogățesc cu bunuri pămîntești. Să nu vă închi-puiți că «Asociațiunea» asta este vre-o tovărășie pentru chiver-nisala banilor sau pentru a da împrumuturi de bani cu camete.

Nu-î de asta; e alt neam de tovărășie. «Asociațiunea» e fă-cută să răspîndească învățatură în popor; ea este un așeză-mînt vechiu, de cincizeci de ani fără cinci, care, cum a putut, o jumătate de veac a tot plivit ogorul minții românești din această țară de buruienile neștiinței.

«Asociațiunea» e făcută mai ales să dea mîna de ajutor într'ale învățaturii țaranilor dela sate. Și iată ce face pentru lu-minarea țaranului:

1. tipărește cărți pe 'nțelesul lui, în cari se dau fel și fel de povețe : cum se fac testamentele, cum sînt cărțile funduare, cum se îngrijește o grădină cu legume, cum se îngrijește cucuruzul (porumbul) ca să crească mai frumos și să se facă mai bun ; apoi veți mai găsi în cărțile astea povestea neamului nostru românesc și alte lucruri folositoare.

Casa Națională.

2. Trimite cărți pe sate, ca să le citească cine vrea și cuî îi place.

3. Se îngrijește să se țină, prin satele cu dragoste pentru învățatură, *cuvîntări populare*. Oamenii cu carte, dau sătenilor sfaturi în ale economiei, în ale măiestriei ; îi învață cum se face

mai ușor negoțul, cum trebuie să se însoțească sătenii în tovărășii de tot feliul ca să poată trăi mai ușor și mai bine.

4. Pe lângă toate aceste mai dă ajutoare la școale și la băieții cari învață la școale, dă daruri celor sirguincioși în ale economiei și măiestriei.

5. Si 'nsfîrșit, iubiți cetitori dela sate, iată că Asociațiunea vă dă și această foaie, odată pe săptămînă, cu chipuri frumoase și numai cu 4 cor. la an. Noi ne vom da toată silința ca foaia «Țara noastră» să fie cît mai bine și cît mai cuminte scrisă, ca vremea cît veți ceti-o să nu fie pierdută înzadar, cum de bună seamă vi se întîmplă cu multe alte foi.

Aceste le face *Asociațiunea* pentru țărani.

Scaunul *Asociațiunii* e aici în Sibiiu, unde-și are casa ei zidită din bani adunați dela toți Romîni darnici din această țară. Ea poartă tocmai de aceia numele de *Casa națională* sau, cum îi zic domni «Muzeul istoric și etnografic». Aici v'arătăm chipul acestei case.

Pentru ce-i făcută casa asta, cu ce bani face *Asociațiunea* toate cîte vi le-am înșirat mai sus, cum adună ea acești bani, apoi cum e alcătuită o să vă spun de altădată.

Acum voi fi bun bucuros dacă am izbutit să vă împrietinesc cu vorba «*Asociațiunea*». Mai tîrziu o să vedeți că nu vă va părea rău de această prietinie. *Octavian C. Tăslăuanu.*

PUTEREA CUVÎNTULUI

Cu vr'o patru veacuri și jumătate, înainte de Hristos, trăia în vestita cetate grecească Atena un bărbat înțelept, cu numele Pericle, care s'a știut ridica prin istețime și prin puterea cea mare a cuvîntului său la treapta cea mai înaltă. A ajuns de a cîrmuit zeci de ani poporul, care îl asculta cu drag și-l urma cu însuflețire întru toate. El a fost așadar un cîrmuitor al mulțimii, dar cîrmuitor cu cuvîntul, nu cu asprimea legii ori cu porunca cea supărătoare, care vine din înălțimi asupra poporului și ustură ca o pleznă de biciu... Cuvîntul lui avea atîta tărie, încît putea să înduplece pe orî-cine, putea să pună mulțimea în mișcare, s'o pornească la luptă ori la alte lucruri mari, ce erau de făptuit. Despre acest Pericle se spune, că era atît de temut de toți, încît un om foarte puternic și un luptător dibaciu de pe acea vreme, n'a îndrăznit să se ia cu dînsul la trîntă, ci cînd mulțimea zgomotoasă a stăruit, ca să-și încerce puterile, el s'a împotrivit, zicînd: «Inzadar l-aș trînti eu la pămînt în fața miilor de oameni, pentrucă după aceea, dacă ar începe să vor-

bească, m'ar face să cred la urmă și eu, că el m'a trântit pe mine, iar nu eu pe el...

Se vede, că și pe acele vremuri, ca și mai târziu, puterea cuvîntului era socotită ca fiind mai mare și mai biruitoare decît puterea trupească și decît tăria brațelor.

Mai ales Grecii cei vechi alergau cu mic cu mare și se îmbulziau pe întrécute ca să asculte cuvîntările pline de înțelepciune ori versurile împodobite cu toate frumșețile limbei lor bogate. Căci ei aveau obiceiul de a se întruni tot la cîte patru ani la adevărate sărbători naționale și culturale, unde puteau vedea jocurile din toate părțile, se puteau desfăta la auzul cîntecelor naționale, puteau cunoaște pe cei mai vestiți din toate orașele lor, fie ca ostași biruitori în războaie, fie ca alergători iuți de picior ori ca luptători zdraveni, cari știau arunca la depărtări uimitoare discul cel mare și greu ca un buzdugan.

Dar cea mai mare desfătare la aceste sărbători li-o îmbiau oamenii lor învățați, poeții și cîntăreții cari întonau ori cetiau aci, în auzul tuturor, lucrările lor izvorîte din cea mai curată iubire de adevăr și de frumos. Așa se făcea pe atunci știința, așa se răspîndea cîntecul național, așa se aducea cuvenita închinare poeziei!

Nimeni nu îndrăznea să lipsiască dela sfînta împărțire cu toate darurile lumii, cu cea mai aleasă hrană a sufletului! Pe seama tuturor, spre binele și folosul poporului, care asculta și înțelegea se făcea atunci totul. Toată știința cea bună și cultura cea adevărată își găsia în chipul acesta calea de a străbate până în păturile cele mai adînci ale poporului și mijlocul de a se sălășlui în capetele tuturor celor bucuroși să-î dea găzduire. Și, cu adevărat, înțeleaptă era întocmirea aceasta. Căci, vedeți Dumniavoastră, știința și cultura nu sunt ca alte lucruri, cari se împușinează și scad, dacă sînt împărțite între mai mulți.

Ele, dimpotrivă, sporesc și ajung cu atît mai puternice, cu cît e mai mare numărul celor ce se împărțesc de darurile lor binecuvîntate.

Cu toate că adevărul acesta este atît de lămurit, totuș au fost mulți — și poate vor mai fi destui și azi — de părerea, că de știința nu s'ar cuveni să se bucure toată lumea, ci numai «cei pușini aleși» de soartă și sorociți să stăruie toată viața, frămîntîndu-și mintea, făcînd din noapte zi, și trudindu-se într'una numai și numai de dragul ei, iar nu cu dorința de a o împărții multîmii. Așa de pildă se povestește de un filozof din vechime, cum căuta anume să vorbească și să scrie, ca să nu-l poată înțelege ori-cine. Numai pentru înțelegerea celor pușini aleși potrivea el cuvîntul său. Iar într'un rînd, cînd i-s'a întîmplat după o vorbire a sa, să fie lăudat de mulțime, a întreat cu mirare: «Ce, doar' am spus vr'o prostie?».

Au mai rătăcit și alții în părerea aceasta greșită, că poporul nu înțelege și nu-î plac decît prostiile. Acest soi de

oamenii s'au întovărășit apoi ei între ei, alcătuiind o tagmă deosebită, în care nu putea să fie primit decât cel miruit pe frunte cu untdelemnul înțelepciunii celei înalte și grele. Și și-au făurit adevărate palate, «turnuri de cuvinte», de unde se credeau în drept a privi cu tot disprețul la mulțimea cea mare, la poporul, care mișuna, în prostia lui cea bună, la atîta adîncime și întunerec. Și n'au crezut de cuviință a se coborî din acele înălțimi amețitoare, ca să dărîme cu țaria cuvîntului lor tîmpla întunerecului, sub care orbecăia pestrița mulțime.

Acum însă a sosit vremea, care cere ca tot felul de știință, dacă va să fie bună și folositoare, să fie coborîată pe înțelesul tuturor!

A sosit vremea, cînd vrednicia popoarelor nu se mai arată atît pe cîmpul de luptă, cît pe cîmpiile cele întinse ale științei și culturii. Nu se mai dau lupte feroase cu fierul ucigător, ci mai ales lupte cu cuvîntul, fiind azi cu mult mai dese, decât odinioară pornirile de a se întrece un popor cu toate celelalte în învățatură, în cultură și deprinderi bune.

Deci lupta pentru păstrarea și înaintarea neamului nostru se va purta de aci înainte cu cuvîntul lămuritor, care trebuie să fie un scut de apărare și o sabie aprigă în acelaș timp. Intocmai, după cum spune Anton Pan, *cel isteț ca un proverb*, că «De multeorî limba taie mai mult decât sabia».

Cuvîntul de luptă, pe care-l poartă cu vrednicie în fața țării și în fața lumii cîțiva bărbați viteji ai noștri trebuie să fie însoțit de cuvîntul povătuitor în ale culturii, de cuvîntul, pe care sînt chemați a-l propovedui poporulul toți cărturarîi săi, cu inima și cu mintea la loc. Tuturor, acestora le poruncește glasul vremii să părăsească ori-ce cuvinte de gilceavă, sterpe și nefolositoare și să alege, cu tot ce au mai bun, să dea cuvînt de ajutor la clădirea vieții sufletești a neamului nostru din viitor. Căci această clădire, cum ne arată istoria, la toate neamurile mari și înaintate numai din *puterea cuvîntului mișcător și plin de însuflețire și de jertfă* și-a luat începutul și tot prin aceeaș putere s'a ridicat la strălucirea, care se vede astăzi.

Intru toate se adeverește deci slova Sfintei Scripturi, care spune, că «*La început a fost cuvîntul...*».

Și din cuvînt răsare fapta. Iar dacă va fi cuvîntul celor chemați să-l dea, curat, puternic, și jertfitor, curate și puternice și pline de jertfă vor fi și faptele ce vor răsări pe urma lui. Și atunci nu peste multă vreme vom putea rosti, cu mulțămire mare după cum scrie la biblie «...*Și cuvîntul trup s'a făcut*!»

Dr. I. Lușas.

CÎNTEC.

— De pe Tîrnave. —

Cine m'aude cîntînd —
Zice că n'am nici un gînd,

Gîndul care-l gîndesc eu
Nu i-l deie Dumnezeu,

Că nu cînt că știu cînta
Da-mî mai stîmpăr inima.

SCRISOARE CĂTRĂ UN ȚĂRAN.

Iubițe nepoate!

La scrisoarea ta, prin care îmi ceri sfatul dacă e cuminte lucru să pleci la America, mă grăbesc să-ți dau răspunsul cuvenit.

Eu nu sînt prietin al pornirei, ce văd că s'a înstăpînit asupra oamenilor noștri de a-și părăsi țara cu rost și fără rost. Noi aici avem lipsă de brațe muncitoare, avem lipsă la vreme de nevoie de tot omul și împrăștierea noastră prin țări străine și mai ales prin America eu o țin de mare greșală.

Tu nu ai chiar nici o lipsă să pleci dela vatra părinților tăi. Aceștia din darul lui Dumnezeu au căsuța și moșioara lor, care lucrată bine și înțelepțește, vă dă tuturora un traiu cinstit.

Nu ai decît în bun înțeles cu părinții tăi să premenești viile, înlocuind vița stricată de filoxeră cu vița americană și în 2—3 ani veți avea roade îmbelșugate.

Strugurii azi se plătesc foarte bine — îi puteți vinde cu chilogramul de acasă în coșuri micuțe de cîte 5 chilograme, vinul are preț — și acest izvor de cîștig este fără îndoială un izvor de nesecată bunătate pentru voi și pentru comuna întregă.

Dacă pentru rigolarea pămîntului (săparea afundă) și cumpărarea surceilor de viță americană vă lipsesc banii, institutele noastre de credit vă dau cu camete destul de moderate — și un an-doî bunî — plătiți capitalul împrumutat, fără nici o greutate.

Astfel de împrumuturi sînt cele mai mulțumitoare. Tot așa s'au dovedit împrumuturile cu cari au cumpărat oamenii noștri vite tinere și moșii, cari pe mulți i-au ridicat la bună stare și la un traiu cinstit pentru toată viața.

Bățul pribegiei să-l lași să îl ia acela, care nu are nici un petec de pămînt, acela, care nu își poate face aici în țara noastră nici un fel de traiu, acela, care se hrănește ca ziler și nu poate avea nici o nădejde de a se pune în rînd cu lumea pe lîngă cîștigul mai slab de aici.

Pentru astfel de tineri plecarea spre America poate, în anumite condiții, deveni o binefacere.

Fiind în putere, dedați să lucre, în tot cazul că cîștigă cu brațele lor mult mai mult ca în țara noastră, și dacă vor ști și cruța rodul muncii lor, în 3—4 ani pot aduna o sumuliță de bani cu care reîntorși la vatra pămîntescă, cumpărînd nițică moșie își vor face pat cald pentru zile de bătrînețe și de nevoie.

Numai cît eu tare mă tem, că banii aceștia pentru mulți pot fi și otravă omoritoare.

Se vor deda oamenii la alt traiu, își vor uita de simplitatea în care au trăit moșii și strămoșii lor — nu se vor mai ști împrieteni cu postul, cu mîncările și cu îmbrăcămintea simplă,

și cheltuind în grabă agoniseala de 3—4 ani, iarăș vor lua drumul pribegiei.

Aici văd eu cea mai mare primejdie și din semnele ce vedem, că cei reîntorși din America, după un an-doî iar au plecat, mă tem, că plecarea stă în legătură cu stricarea năra-vurilor bune ce le-au avut din casa părintească și cu însușirea unor scăderi, cari se vor lăți în popor și nu va mai fi putere în lume, care să le poată scoate.

Românii mărginenii de sute de ani au practicat școala aceasta de a-și câștiga la tinerețe în țări străine, bani albi, pe zile negre. Dar în România, Bulgaria, Rusia, Basarabia și până pe la Crimeea trăind au rămas în legea lor curată, în viața lor neprihănită, și acasă au adus experiențe bogate, cunoștințe de lume și de oameni și au rămas teafeți în datinile și obiceiurile străbune.

Biserica noastră în îngrijirea ei părintească a făcut ce a putut și pentru cei ce soartea i-a împins peste ape — le-a trimis propoveduitori ai Evangheliei, dar știe bunul Dumnezeu, cîți din cei trecuți vor mai veni acasă întregi cum au plecat.

Lucrarea în fabrici, venirea în atingere cu oameni stricați din toată lumea, cu anarhiști, cu socialiști și cu tot felul de secte necreștinești poate să împingă și pe ai noștri în păcatul ca să nu mai aibă dragostea de țară, dragostea de limba și legea lor și pentru noi Români cîteva sute de miî de oameni hrăniți cu gînduri scălciate este o pierdere neînchipuit de mare.

Cetește această scrisoare în adunările tinerilor noștri și caută ca fiecare să tragă din ea foloasele pentru sine și pentru neamul nostru românesc.

Sibîiu, în ajunul Crăciunului, 1906.

Al tău de bine voitor

Unchiașul.

MAI MARIÎ NOȘTRI.

Vasile Alexandri.

Odinioară erau cei viteji în războaie aceia cărora se închinau cu cinste popoarele, cu schimbarea vremilor însă s'au schimbat și vitejiile. Au ajuns la mai mare preț vitejii sloveî, cuvîntătorii din ale căror gînduri bune s'au zidit «toate cele văzute și nevăzute»... Vremea nouă arată neamurilor cum povăța sloveî pătrunzînd tot mai adînc în sufletele dornice de învățatură, — și soartea lor ajunge pe cărări mai bune.

Să ne gîndim la noi și la năcazurile noastre. Am fost până mai deunăzi în întunec, — lipsiți de povăță

Statua lui Vasile Alexandri din Iași.

și chinuiți de toate nevoile pământului... Ne-au mințit toți mincinoșii, ne-au furat toți tâlharii pentru-că am fost în întunec... Ne-am fi răsvrătit cînd ne chinuiau, — am fi lovit și noi cînd ne loveau alții dar eram lipsiți de povață și ne credeam slabi, fiindcă eram proști.

Că ne-am ridicat și noi fruntea, că au început și rîndurile noastre să se miște, că ne-am smuls din umiliința veacurilor petrecute în muțenie — avem să mulțămim acelor oameni purtători de condei cari au povățuit mințile noastre. Acești bărbați cari cu făclia învățaturii au despiciat valorile de întunec ale neștiinței noastre — au fost solii unei lumi nouă cu alte rosturi și alte bunătăți.

Noi ne plecăm fruntea înaintea lor și le grijim amintirea pentru toate vremile, iar DVoastră țaranii să vă dați seamă că numai căutînd a înțelege slova lor, veți putea ajunge să știți cît farmec și cîtă putere e în graiul poporului nostru, cît adevăr în înțelepciunea pildelor lui și cîtă vrajă în poveștile fără număr...

Numai înțelegînd frumseța acestora va răsări în sufletele voastre *lumină* și *mîndrie*: Inmina care deschide drumuri nouă minții și mîndria care sfarmă obezile umilinții rușinoase.

Cel dintîi între mai marii condeiuului, suflet senin și minte aleasă, povestitor cu dulce grai, înțelegător al bucuriilor și durerilor țărănimii, care a trezit mîndria noastră adormită a fost acela cu care începem șirul lung al mai marilor-noștri și care se chiamă: *Vasile Alexandri*.

Din viața și faptele lui vom povesti în numărul viitor al gazetei noastre, — vom spune și despre scrisul lui cum anume se pricepea el să alcătuiască din cîntecele culese din gura oamenilor — cîntece nouă și tot atît de frumoase.

Dar aceste în numărul viitor.

(Va urma).

Ion Bratu.

SA LUCRAM MAI CU MINTE!

Multe năcazuri, multe lipse și multe primejdii se țin lanț în jurul nostru, al Românilor. Dar ori-cît de multe sînt ele, nu e de spăriat și mai ales nu e de pierit.

Cîtă vreme avem trup sănătos și două brațe tari de muncit, e păcat să zicem că sîntem săraci și bătuți de Dumnezeu. Și aceste scumpe daruri cerești nu ne lipsesc.

Avem noi însă și alte bunătăți. E rar de tot Românul care nu-și are căsuța, curtea și grădina sa. Ceî mai mulți au și cîte un cap, două de vite, și în cîmp cîteva brazde de pămînt, iar mulțimea de copii face veselie în jurul vetrii și trezește nădejdea unei vieți mai bune și mai fericite chiar și în cea mai lipsită casă.

De ce să zicem așadară, că sîntem săraci?

Dacă e vorba să ne plîngem, apoi trebuie să ne plîngem noi de altceva. E că am rămas prea cu multe departe înapoia altora. Ne lipsește multora mai ales învățătura de carte, și aceasta e pricina, că nu putem lucra mai cu minte și nici spori mai grabnic în avere. Tocmai de aceea stăruința noastră de căpetenie, trebuie să se îndrepte în spre luminarea minții și spre înmulțirea bunurilor noastre.

În cele următoare voi da cîteva povețe despre ce ar trebui să facem pentru ca starea noastră de astăzi să o schimbăm în spre bine. Anume:

Vom stăruia să facem o *economie mai înțeleaptă a cîmpurilor* și peste tot a *avutului nostru*, pentru a înmulți roada lor:

1. Dînd mai multă băgare de seamă *finatelor*, cari prin folosirea *grapei de finațe*, prin gunoie, udare și alte îngrijiri ar putea să aducă roada adesea îndoită.

2. Obicinuindu-ne cu *sămînarea trifoiului, lufernei și napilor*, ca și în chipul acesta, sporind nutrețul, să putem ținea vite mai multe și mai bune.

3. Să facem întrebuițare de *mașini*, îndeosebi de *mașini de sămînat grîu*, cu care se poate cruța până la a treia parte a sămînței; de *mașina de sămînat cucuruz*, prin a cărei mijlocire se face mare economie în numărul lucrătorilor și în zilele de lucru.

4. Vom pune temeiul mai mare pe *creșterea vitelor*; unde numai se poate, vom da înfițate soiurilor alese de vite, îndeosebi *vacilor lăptoase și cărnoase de Elveția*.

5. Vom stăruia ca să schimbăm din temelie fața *grădinilor noastre de pomi și de legume*, aceste izvoare de cîștig, adesea și de bogăție;

6. Vom stăruia pe toate căile și cu toate mijloacele pentru înoirea viilor pustiite de boale;

7. Vom desăvîrși grădinile noastre prin cîte o *stupărie*. Fiecare plugar ar putea să țină cîte 10—20 de stupi. Iar la pădure și în munți ar trebui să prăsim sute și miî de stupi.

8. Toate cele pomenite până aici se pot ajunge mai ușor prin *tovărășii economice*. În fiecare sat românesc, va trebui să înființăm cîte o puternică *tovărășie economică*. Cu puteri unite vom putea agonisi cu înlesnire tot felul de mașini și unelte economice, prin cari starea economiei noastre de astăzi se va schimba cu alta mai bună;

9. Mari înlesniri pentru înaintarea plugarilor noștri ne vor face și însoțirile pentru asigurarea vitelor, însoțirile de împrumut, cele de viierit, de lăptărit și magazinele de bucate ce am înființat;

10. Ne vom da mai înadins copiii la meșteșuguri și negoț, ca să avem și noi meseriașii și neguțătorii noștri, să-i îmbogățim pe ei și nu tot pe alții, iar în chipul acesta să nu se îmbucătățească din cale afară nici moșile.

În calea către această țintă noi cărturarii avem datorința de a ne pune în frunte și de a sta la îndemână țăranului cu pilda, cu îndemnul și cu sfatul, iar țăranul trebuie să asculte și să urmeze.

Lucrând astfel, vom lucra mai cu minte și starea noastră se va schimba treptat, pe nesimțite, în spre bine. *Săteanul.*

MIORIȚA.*)

P'un picior de plai,
P'o gură de rai
Iată vin în cale,
Să coboară în vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei:
Unu-i ungurean,
Unu-i moldovean
Și unu-i vrincean.

Iar cel ungurean
Și cu cel vrincean,
Mări, se vorbiră
Și să sfătuiră,
Pe l'apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel moldovan,
Că-i mai ortoman
Și-are oi mai multe
Mindre și cornute,
Și cai învățați
Și cini mai bărbați.

Dar cea mioriță
Cu lina plăviță
De trei zile 'ncoace
Gura nu-i mai tace,
Iarba nu-i mai place.

— «Mioriță lae!
Lae, bucălae,

De trei zile 'ncoace
Gura nu-ți mai tace!
Ori iarba nu-ți place?
Ori ești bolnăvioară,
Drăguță mioară?»

— Prea iubite bace!
Dă-ți oile 'ncoace
La negru zăvoiu
Că-i iarba de noi
Și umbră de voi,
Ștăpine, štăpine,
I-ți chiamă ș'un cine,
Cel mai voinicesc,
Cel mai bărbătesc,
Că l'apus de soare
O să mi te omoare
Baciul ungurean
Și cu cel vrincean!»

— Oiță birsană!
De ești nădrăvană,
Și de-a fi să mor
În cîmp de mohor,
Să spuî lui Vrincean
Și lui Ungurean,
Ca să mă îngroape
Aici pe aproape
În strunga de oi,
Să fiu tot cu voi;

*) Această poezie a fost culeasă din gura poporului de V. Alexandri:

Din dosul stîni,
 Să-mi aud cîni,
 Asta să le spuî,
 Iar la cap să-mi puî
 Flueraş de fag,
 Mult zice cu drag!
 Flueraş de os,
 Mult zice duios!
 Flueraş de soc,
 Mult zice cu foc!
 Vîntul cînd a bate
 Prin ele-a răsbate,
 Şi-oile s'or strînge,
 Pe mine m'or plînge
 Cu lacrimi de sînge!
 Iar tu de omor
 Să nu le spuî lor.
 Să le spuî curat,
 Că m'am însurat
 C'o mîndră crăiasă,
 A lumii mireasă;
 Că la nunta mea
 A căzut o stea,
 Soarele şi luna
 Mi-au ţinut cununa,
 Brazî şi pîltinaşi
 I-am avut nuntaşi;
 Preoţi munţii mari,
 Pasări, lăutari,
 Păsărele mii
 Şi stele, făclii!»
 Iar dacă-î zări
 Dacă-î întilni

Măicuţa bătrîna
 Cu briul de lînă,
 Din ochi lăcrimînd,
 Pe cîmpî alergînd,
 Cătră toî zicînd:
 «Cine-a cunoscut,
 Cine mi-a văzut
 Mîndru ciobănel
 Tras printr'un inel?
 Feţişoara lui
 Spuma laptelui
 Mustăcioara lui,
 Spicul grîului;
 Perişorul lui,
 Pana corbului;
 Ochişorii lui
 Mura cîmpului!»
 Tu, mioara mea,
 Să te 'ndurî de ea,
 Şi să-î spuî curat,
 Că m'am însurat
 C'o fată de craiu
 P'o gură de raiu.
 Dar la cea măicuţa
 Să nu-î spuî drăguţa,
 Că la nunta mea
 A căzut o stea.
 C'am avut nuntaşi
 Brazî şi pîltinaşi,
 Preoţi, munţii mari,
 Pasări, lăutari,
 Păsărele mii
 Şi stele, făclii!...

CHIPURILE NOASTRE.

Statua lui Vasile Alexandri. Un frumos fel de a intrupa recunoştinţa oamenilor pentru deaproapele lor făcător de bine este acela de a-î înfăţişa chipul sau zugrăvit pe pînză sau săpat în piatră şi de a-l aşeza în mijlocul alor săi spre vecinică aducere aminte, învăţatură şi pildă. Astfel au făcut şi Româniî din laşi ridicîndu-î lui V. Alexandri, — chipul săpat în piatră, care se vede în gazeta noastră.

Casa naţională se chiamă frumoasa zidire în care e aşezată «Asociaţiunea» noastră şi «Muzeul» (lucrurile de preţ adunate din toate părţile despre care vom spune cu alt prilej). Această măreaţă casă a fost ridicată acum doi ani din banii jertfiţi de toată obşteia românească.

ȘTIRI.

Rugăm pe conducătorii despărțămintelor «Asociațiunii» noastre să binevoiască a ne trimite regulat știri despre activitatea culturală și economică din despărțămintele încredințate lor.

Redacția acestei reviste dă orice fel de îndrumări sau deslușiri ce privesc «Asociațiunea».

Nu de mult a ieșit în bibliotecă pe care-o dă la iveală «Asociațiunea» o cărticică de folos pentru toți cetitorii noștri. Ea se cheamă «*Despre începutul neamului românesc*» și e scrisă de profesorul I. Lupaș dela seminariul din Sibiiu. În această cărticică se spune în grai limpede și priceput povestea minunată a plămădirii noastre în această țară. Foile sunt împodobite cu chipuri.

Cartea costă 20 de bani și se poate cere și dela redacția noastră.

Înalt Prea Sfinția Sa dl metropolit Ioan Meșianu a dăruit 2000 de coroane pentru gimnaziul din Brad menit să ajungă dela patru la opt clase. Pentru românii din ținutul Zarandului această școală mai înaltă e de-o heapărată trebuință. Înalt Prea Sfinția Sa a trimis scrisoare tuturor preoților și învățătorilor să îndemne pe credincioșii lor la jertfa ce se cuvine să aducem pentru asemenea așezăminte.

Indemnăm și noi pe cetitori să ajutore cu obolul lor această școală.

Nu este păcat mai urit ca lăpădarea de strămoșii tăi și de numele lor. Acei cărturari ridicați din popor cari nu-și mai aduc aminte de înaintașii lor, sînt vrednici de batjocura tuturor oamenilor de omenie. Acei cari au trăit cu săculețul de merinde la școale și alții cari au crescut cu prescură românească și s'au făcut domni ca să nu-și mai aducă aminte de rudeniile din satul lor sînt păcătoși și nu-s vrednici să-și ridice țărani cinstiți pălăria înaintea lor. Tot atît de nevrednici sînt și aceia cari își părăsesc numele lor pentru altul străin.

În privința aceasta I. P. Sfinția Sa mitropolitul din Blaj — a dat o scrisoare credincioșilor săi.

Răspunsuri.

In acest loc al revistei noastre vom răspunde tuturor cari ne vor cere un sfat ori o îndrumare. În jurul nostru sînt adunați o seamă de fruntași voinți de bine poporului, cari dau lămuririle trebuincioase.